

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 6Ssk/40/2021
Identifikačné číslo spisu: 5021200013
Dátum vydania rozhodnutia: 2. februára 2022
Meno a priezvisko: JUDr. Viola Takáčová
Funkcia: JUDr. Viola Takáčová PhD.
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2022:5021200013.1

UZNESENIE

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: JUDr. X. N., nar. XX.XX.XXXX, bytom A. Č.. XXXX/XX, S., proti žalovanému: Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, so sídlom Račianska 71, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia Generálneho riaditeľstva Zboru väzenskej a justičnej stráže, č. GR ZVJS-d-12379/14-2020 zo 07.12.2020, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline, č. k. 27Sa/2/2021-57 z 22. júna 2021, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť žalobcu z a m i e t a.

Účastníkom právo na náhradu trov kasačného konania n e p r i z n á v a.

O d ô v o d n e n i e

1. Krajský súd v Žiline napadnutým uznesením č. k. 27Sa/2/2021-57 z 22. júna 2021 podľa § 59 ods. 3 zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len SSP) odmietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania rozhodnutia Generálneho riaditeľstva Zboru väzenskej a justičnej stráže, č. GR ZVJS-d-12379/14-2020 zo 07.12.2020. Týmto rozhodnutím bolo zastavené konanie o žalobcovej žiadosti o priznanie starobného dôchodku .

2. Odmietnutie žaloby krajský súd odôvodnil tým, že napriek tomu, že za žalovaného je v žalobe označené Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „MS SR“) žalobca sa domáhal preskúmania rozhodnutia GR ZVJS, Útvaru sociálneho zabezpečenia číslo: GR ZVJS-d-12379/14-2020 zo dňa 07.12.2020, ktorým prvostupňový správny orgán podľa § 84 ods. 1 zákona č. 328/2002 Z.z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov v spojení s § 30 ods. 1 písm. i/ zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov správne konanie na základe žiadosti zo dňa 11.11.2020 o priznanie starobného dôchodku zastavil, keďže v tej istej veci sa právoplatne rozhodlo a skutkový stav sa podstatne nezmenil. Vzhľadom na to, že sám žalobca v žalobe uviedol, že proti tomuto rozhodnutiu podal odvolanie, bolo zrejmé, že v inštančnom postupe bude vydané aj odvolacie

rozhodnutie. Pri odstraňovaní tejto vady správny súd prihliadol v zmysle §199 ods. 2 SSP na to, že žalobcom je fyzická osoba v konaní o žalobe v sociálnych veciach, a preto jej poskytol vyčerpávajúce poučenie o jej procesných právach, vrátane toho, ktoré rozhodnutie má byť predmetom súdneho prieskumu a toho, ktorý subjekt má byť žalovaným. Z obsahu žaloby a vykonaného šetrenia správnym súdom bolo zrejmé, že žalobca prvostupňové správne rozhodnutie napadol odvolaním, o ktorom rozhodol odvolací orgán MS SR rozhodnutím č. 19093/2021/20 zo dňa 09.04.2021 tak, že predmetné rozhodnutie potvrdil a odvolanie žalobcu zamietol. Žalobca však trval na tom, že predmetom prieskumu je rozhodnutie GR ZVJS číslo: GR ZVJS-d-12379/14-2020 zo dňa 07.12.2020 a postup súdu označil za šikanózne a trval na správnosti žaloby.

3. Žalobca bol v záujme splnenia poučovacej povinnosti vyzvaný uznesením č.k. 27Sa/2/2021-37 z 28.05.2021 na odstránenie vady správnej žaloby spolu s poučením, aby správne označil žalovaného MS SR, pretože ide o správny orgán, ktorý rozhodol o odvolaní žalobcu. Žalobca však ani na základe tejto výzvy označenia napadnutého rozhodnutia neopravil; naopak uviedol, že na súdnom preskúmaní rozhodnutia GR ZVJS zo dňa 07.12.2020 trvá. Vzhľadom na jednoznačnú vyjadrenú vôľu žalobcu ohľadom vymedzenia predmetu súdneho prieskumu zákonnosti, ktorú žalobca prejavil v jeho písomných podaniach, ktoré súdu doručil, krajský súd nemal žiadne pochybnosti, že žalobca neakceptoval prístup správneho súdu k náležitostiam žaloby. Pokiaľ žalobca ako žalovaného označil MS SR a súčasne jednoznačne trval na tom, že napadnuté rozhodnutie vydalo GR ZVJS potom bolo potrebné konštatovať, že nebolo možné ďalej pokračovať v konaní, pretože existoval logický rozpor medzi označením žalovaného a označením napadnutého rozhodnutia. Skutočnosť, že žalobca podal žalobu proti prvostupňovému rozhodnutiu a za žalovaného označil druhostupňový správny orgán, predstavuje neodstrániteľný nedostatok procesnej podmienky konania, spočívajúci v nezrozumiteľnosti žaloby, keď o nevyhnutnosti zhody žalovaného subjektu a rozhodnutia vydaného žalovaným správny súd žalobcu poučil.

4. Krajský súd preto konštatoval, že neodstránenie vady žalobcom predstavovalo taký nedostatok, pre ktorý nebolo možné v konaní pokračovať (na uvedenom závere nič nemenila skutočnosť, že žalobca v predloženej žalobe navrhol preskúmať i zákonnosť rozhodnutia GR ZVJS zo dňa 05.04.2013, ktoré sa v zmysle tvrdení žalobcu opiera o rozhodnutie o zamietnutí žiadosti zo dňa 11.11.2020, nakoľko postupu podľa § 27 SSP bráni vada nezrozumiteľnosti samotnej žaloby). Konanie pred správnym súdom možno začať len na základe žaloby. Aj napriek povinnosti správneho súdu posudzovať správnu žalobu fyzickej osoby v sociálnych veciach neformálne, čo znamenalo, že nebolo nevyhnutné, aby v takýchto konaniach žalobca ako fyzická osoba naplnil všetky náležitosti správnej žaloby, bolo nevyhnutné konštatovať, že podanie bolo natoľko nezrozumiteľné, že z neho nebolo zrejmé, čoho sa týkalo, resp. čo ním žalobca sledoval. Za stavu, keď žalobca označil ako žalovaného MS SR, ale ako rozhodnutie, ktorého nápravy sa domáhal, označil rozhodnutie GR ZVJS číslo: GR ZVJS-d-12379/14-2020 zo dňa 07.12.2020, bola žaloba žalobcu nezrozumiteľná, keď predmetom súdneho prieskumu bolo rozhodnutie, ktoré nevydal žalovaný. Skutočnosť, že žalobca odmietol svoje podanie opraviť, a to napriek vyčerpávajúcemu poučeniu správneho súdu, predstavovalo taký nedostatok, pre ktorý nebolo možné v konaní pokračovať.

5. Vzhľadom na uvedené krajský súd postupom podľa §59 ods. 3 SSP podanie žalobcu odmietol.

6. O trovách konania krajský súd rozhodol podľa § 170 písm. a/ SSP tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania, ak žaloba bola odmietnutá.

II.

6. Proti uzneseniu krajského súdu podal žalobca v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť.

7. Namietal, že krajský súd v konaní alebo pri rozhodovaní porušil zákon tým, že nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi konania, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§440 ods. 1 písm. f/ SSP) a tiež, že podanie bolo nezákonne odmietnuté (§440 ods. 1 písm. j/ SSP).

8. Konkrétne v kasačnej sťažnosti namietal nespravodlivosť, neústavnosť a nezákonnosť uznesenia krajského súdu, ktorou si uplatnil právo na súdnu ochranu priamo dotknutého práva - práva na starobný dôchodok garantovaného Dohovorom č. 128, Ústavou Slovenskej republiky, Listinou základných ľudských práv a slobôd, Európskym dohovorom na ochranu základných ľudských práv a slobôd zákonom č. 365/2004 Z. z. ako aj zákonom č. 100/1988 Zb. na ktorý mu vznikol zákonný nárok dňom XX.XX.XXXX bola bez verejného konania a bez účasti žalobcu odmietnutá uznesením. Tým, že súd rozhodol bez nariadenia verejného konania, došlo k porušeniu práva na spravodlivé súdne konanie, takýto postup súdu je v rozpore s článkom 6 ods. 1 Európskeho dohovoru na ochranu základných ľudských práv a slobôd ako aj s Ústavou Slovenskej republiky ako aj článkom 38 ods. 2 zákona č. 23/1991 (ktorým bola do nášho právneho systému aplikovaná listina Základných ľudských práv a slobôd). Tým, že sa nekonalo verejné pojednávanie, žalobca ako účastník konania nebol súdom riadne vypočutý a nemohol sa vyjadriť k vykonaným dôkazom, čo je v rozpore s článkom 12 ods. 1, článkom 13 ods. 4 a článkom 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky. Odmietnutím žaloby došlo aj k porušeniu článku 46 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, podľa ktorého kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd. Dodal, že v zmysle judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (napríklad sp. zn. III. ÚS 43/03, I.ÚS 3/01, I. ÚS 37/95) požiadavka zakotvená v článku 46 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky nemôže byť závislá ani od toho, v akom type (druhu) správneho konania (riadneho alebo mimoriadneho) sa rieši spor o právo, ktorý vzhľadom na svoju povahu nemôže byť vylúčené z právomoci súdu. Namietal tiež porušenie § 147 ods. 1 písm. a/ SSP.

9. V ďalšej časti podanej kasačnej sťažnosti žalobca zastával názor, že prvostupňové správne rozhodnutie zo 07.12.2020 je preskúmateľné súdom, čomu zodpovedalo aj poučenie prvostupňového správneho orgánu.

10. Záverom navrhol uznesenie krajského súdu zrušiť.

III.

11. Žalovaný sa ku kasačnej sťažnosti žalobcu nevyjadril.

IV.

12. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší správny súd“) ako súd kasačný (§438 ods. 2 SSP) po zistení, že kasačnú sťažnosť podal účastník konania, bez nariadenia pojednávania (§455 SSP) preskúmal vec a dospel k záveru, že kasačná sťažnosť žalobcu nie je dôvodná.

13. Podľa § 59 ods. 1 SSP, ak ide o podanie vo veci samej, z ktorého nie je zrejmé, čoho sa týka a čo sa ním sleduje, alebo ide o podanie neúplné alebo nezrozumiteľné, správny súd uznesením vyzve toho, kto podanie urobil, aby podanie doplnil alebo opravil v lehote podľa § 58 ods. 2.

14. Podľa § 59 ods. 2 SSP v uznesení podľa odseku 1 správny súd uvedie, v čom je podanie neúplné alebo nezrozumiteľné a ako ho doplniť alebo opraviť, a poučí o možnosti podanie odmietnuť.

15. Podľa § 59 ods. 3 SSP, ak sa v lehote určenej správnym súdom podanie nedoplní alebo neopraví, správny súd podanie odmietne uznesením; to neplatí, ak pre uvedený nedostatok možno v konaní pokračovať.

16. Podľa § 180 ods. 1 SSP žalovaným je orgán verejnej správy, ktorý rozhodol o riadnom opravnom prostriedku, ak je žalobcom fyzická osoba alebo právnická osoba. Ak osobitný predpis nepripúšťa riadny opravný prostriedok, žalovaným je orgán verejnej správy, ktorý vydal rozhodnutie alebo opatrenie.

17. Najvyšší správny súd po preskúmaní veci dospel k záveru, že krajský súd postupoval správne, keď podanie (žalobu) žalobcu postupom podľa §59 ods. 3 SSP odmietol.

18. Najvyšší správny súd pre potvrdenie správnosti postupu krajského súdu poukazuje na to: „ že správne súdnictvo je založené na zásade subsidiarity súdneho prieskumu, čo znamená, že súdna ochrana nastupuje až v okamihu, keď účastník správneho konania nemôže domôcť svojich práv v rámci správneho konania uplatnením prípustných riadnych opravných prostriedkov. Za vyčerpanie riadnych opravných prostriedkov v rámci správneho konania treba považovať až rozhodnutie o nich v rámci druhostupňového konania na príslušnom správnom orgáne, pričom až proti takémuto rozhodnutiu je možné podať správnu žalobu podľa príslušných ustanovení SSP, t.j. v tomto prípade možnosť podania správnej žaloby proti rozhodnutiu vydanému odvolacím správnym orgánom o žalobcom podanom opravnom prostriedku proti rozhodnutiu“ z 07.12.2020 , číslo: GR ZVJS-d-12379/14-2020, ak vydané rozhodnutie žalobca nepovažoval za zákonné. Na tomto mieste najvyšší správny súd ďalej uvádza, že v závislosti od toho, či osobitný právny predpis umožňuje podať účastníkovi správneho konania (fyzickej alebo právnickej osobe) riadny opravný prostriedok, SSP rozlišuje dve situácie. Prvá sa týka prípadu, kedy účastník konania je v zmysle osobitných právnych predpisov oprávnený na podanie riadneho opravného prostriedku proti prvostupňovému správne rozhodnutiu -v takom prípade žalovaným správnym orgánom je orgán, ktorý rozhodol o tomto riadnom opravnom prostriedku; žalobca je povinný v takom prípade v podanej správnej žalobe označiť rozhodnutie tohto žalovaného správneho orgánu (prípadne aj rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu avšak v spojení s druhostupňovým rozhodnutím; pozri §191 ods. 3 písm. a/ SSP), druhá situácia sa týka prípadu, v ktorom ide o jednostupňové správne konanie (t.j. voči rozhodnutiu osobitný právny predpis nepripúšťa podanie riadneho opravného prostriedku) s tým, že potom žalovaným orgánom je orgán, ktorý vydal napadnuté rozhodnutie (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 9. septembra 2020, sp. zn. 7Sžsk/41/2020). Odhliadnuc od toho, že žalobca má sám právnické vzdelanie, kasačný súd poukazuje na čl. 11 ods. 2 Civilného sporového poriadku, podľa ktorého sa pri posudzovaní obsahu úkonov strán sporu predpokladá, že každá fyzická osoba konajúca ako strana sporu alebo za stranu sporu má rozumové schopnosti na úrovni priemerne spôsobilej osoby schopnej vnímať a posúdiť v styku so súdom zmysel a účel konania, ako i jazykové vyjadrenie právnych noriem obsiahnutých v tomto zákone. Žalobca bol opakovane poučený o tom, ako je potrebné opraviť žalobu a upozornený na dôsledky, ktoré z odmietnutia opravy žaloby vyplývajú. Napriek tomu žalobca stále trvá na preskúmaní prvostupňového rozhodnutia, a preto je treba jeho vôľu rešpektovať. Kasačný súd sa stotožňuje s názorom krajského súdu, že nie je úlohou správneho súdu presviedčať a donucovať žalobcu, aby žaloval konkrétne rozhodnutie, ktoré krajský súd žalobcovi označí alebo negovať jeho výslovne prejavenu vôľu, a to ani v sociálnych veciach .

19. Pokiaľ žalobca aj napriek opakovaným pokusom zo strany krajského súdu na odstránenie vady podania neakceptoval návrh, ako má tieto vady odstrániť a zotrval na svojich argumentoch, nemožno krajskému súdu vyčítať nesprávny postup, keď podanie žalobcu odmietol.

20. Krajský súd tiež nepochybil, keď vo veci nenariadil pojednávanie, nakoľko vydal rozhodnutie výlučne charakteru procesného.

21. Z vyššie uvedených dôvodov, najvyšší správny súd kasačnú sťažnosť žalobcu postupom podľa § 461 SSP ako nedôvodnú zamietol.

22. O náhrade trov kasačného konania rozhodol najvyšší správny súd tak, že žalobcovi, ktorý v tomto konaní nemal úspech, nárok na ich náhradu nepriznal (§467 ods. 1 SSP v spojení s § 167 ods. 1 SSP) a žalovanému ich nepriznal, lebo nebola splnená podmienka výnimočnosti na jeho strane (§467 ods. 1 SSP v spojení s §168 veta druhá SSP).

23. Toto rozhodnutie prijal najvyšší správny súd v senáte pomerom hlasov 3:0 (§139 ods. 4 veta prvá SSP v spojení s §147 ods. 2 SSP).

Poučenie :

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.